

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯКомисия за енергийно
и водно регулиране

ДО
Г-Н ПЛАМЕН МЛАДЕНОВСКИ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА ЗА
ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ

ДО К Л А Д**от****главна дирекция „Водоснабдителни и канализационни услуги“ и дирекция „Правна“**

Относно: *Проект на Наредба за определяне на стимули за ВиК оператори, които предоставят ВиК услуги в рамките на консолидирана обособена територия или на такава, която е в процес на консолидиране*

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

В изпълнение на ангажиментите за реформа във водоснабдяването и канализацията по Националния план за възстановяване и устойчивост, Народното събрание на Република България прие Закон за изменение и допълнение на Закона за водите (ЗИДЗВ, обн. ДВ, бр. 52 от 08.06.2026 г., в сила от същата дата), с преходните и заключителните разпоредби на който бяха направени изменения и допълнения в Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги (ЗРВКУ). Доколкото един от елементите на реформата във водоснабдяването и канализацията е консолидация на обособените територии за предоставяне на ВиК услуги на територията на Р България, с приетите изменения и допълнения се въвеждат законова дефиниция на консолидацията, методика за оценка на възможностите за консолидация и рамка за регулаторни стимули. По смисъла на § 16 от Допълнителните разпоредби на ЗРВКУ „консолидация на обособени територии“ е процес на обединяване чрез присъединяване на две или повече обособени територии за предоставяне на ВиК услуги, извършен по инициатива и със съгласието на съответните асоциации по ВиК, общини и собственици на ВиК мрежи и съоръжения, с цел повишаване на качеството на услугите, подобряване на ефективността на управлението, оптимизиране на разходите и увеличаване на инвестиционния капацитет, при запазване на принципа, че на територията на всяка обособена територия ВиК услугите се предоставят само от един оператор. За изпълнение на поставената цел се регламентира, че територията на страната се разделя на обособени територии, като на една територия оперира само един ВиК оператор и се определя понятието „обособена територия“, което обхваща както община, така и област. Същевременно новото определение за „обособена територия“ установява минимален териториален обхват за предоставяне на ВиК услуги и не следва да се тълкува като ограничаване на консолидацията до общинско ниво, а целта на реформата във водоснабдяването и канализацията остава поэтапното постигане на консолидация на областно ниво. Важен момент, свързан с изпълнението на консолидацията, е, че с промените в ЗВ и ЗРВКУ консолидацията не е определена като задължение, а като възможност, която ще се насърчава. В тази връзка са регламентирани стимули за

консолидация, като в чл. 11а, ал. 2 от ЗРВКУ са посочени два такива стимула на ниво закон – признаване на разходи, свързани с консолидацията и по-дълъг период на валидност на бизнес плана по чл. 10, ал. 1 от ЗРВКУ и също така е предвидено, че други механизми за консолидация ще бъдат въведени с наредба, приета от Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР, Комисията). Самите стимули е предвидено да бъдат прилагани от КЕВР в процеса на одобряване на бизнес плановете на ВиК операторите. Тяхното прилагане не е автоматично, а ще се основава на обективни критерии и доказани икономически, технически и социални ползи.

Горното налага КЕВР да приеме наредба по чл. 11а, ал. 2, т. 3 от ЗРВКУ, при отчитане на изискванията на Закона за нормативните актове (ЗНА). В тази връзка е разработен проект на Наредба за определяне на стимули за ВиК оператори, които предоставят ВиК услуги в рамките на консолидирана обособена територия или на такава, която е в процес на консолидиране.

След обсъждане и анализ на относимите факти и обстоятелства се установи следното:

Съгласно чл. 28, ал. 1 и ал. 2 от ЗНА проектът на нормативен акт се внася за обсъждане и приемане от компетентния орган заедно с мотивите, съответно доклада към него и предварителната оценка на въздействието по чл. 20 от ЗНА, като мотивите, съответно докладът, следва да съдържат: причините, които налагат приемането; целите, които се поставят; финансовите и други средства, необходими за прилагането на новата уредба; очакваните резултати от прилагането, включително финансовите, ако има такива; анализ за съответствие с правото на Европейския съюз. Предвид разпоредбата на § 5 от Преходните и заключителните разпоредби към ЗНА, за приеманите от КЕВР подзаконови нормативни актове не се изисква изготвяне на предварителна оценка на въздействието по чл. 20 от ЗНА.

Във връзка с горното, в настоящия доклад са изложени мотивите за приемането на проект на наредба по чл. 11а, ал. 2, т. 3 от ЗРВКУ, както следва:

1. Причини, които налагат приемането на наредба по чл. 11а от ЗРВКУ:

Като част от реформата във водоснабдяването и канализацията е регламентиран нов подход за постигане на целта за консолидиране на обособените територии за предоставяне на ВиК услуги, по смисъла на който консолидацията не е определена като задължение, а като възможност, която ще се насърчава чрез стимули. Предвидено е процесът да се регулира чрез два изцяло нови акта – методика за оценка на възможностите за консолидация, приета от министъра на регионалното развитие и благоустройството съвместно с КЕВР (§ 6 от Преходните и заключителните разпоредби към ЗИДЗВ, обн. ДВ, бр. 52 от 2026 г.), и наредба за определяне на стимули за ВиК оператори, които предоставят ВиК услуги в рамките на консолидирана обособена територия или на такава, която е в процес на консолидиране, приета от КЕВР (чл. 11а от ЗРВКУ).

2. Целите, които се поставят:

С проекта на наредба по чл. 11а от ЗРВКУ се цели да се уредят обществените отношения, възникнали вследствие на гореописаните изменения и допълнения на ЗВ и ЗРВКУ, като се регламентират видовете стимули, които КЕВР може да прилага за ВиК оператори, предоставящи ВиК услуги в рамките на консолидирана обособена територия или на такава, която е в процес на консолидиране; условията и реда за заявяване, оценяване, прилагане, изменение и прекратяване на стимулите, както и контрола по изпълнението на условията, при които са предоставени стимулите.

В тази връзка, с оглед яснота и прецизност, както и за разграничаване от стимулите, които ще се предоставят от държавата на общините, които участват в процеса по

консолидация, проектът на наредба е озаглавен Наредба за определяне на стимули за ВиК оператори, които предоставят ВиК услуги в рамките на консолидирана обособена територия или на такава, която е в процес на консолидиране.

Проектът на наредба е структуриран систематично в пет отделни глави, в които последователно са регламентирани общите положения относно предмета, целите и принципите за осъществяване на дейностите по наредбата; видовете регулаторни стимули, които КЕВР може да приложи спрямо ВиК оператори, които предоставят ВиК услуги в рамките на консолидирана обособена територия или на такава, която е в процес на консолидиране; реда за предоставяне на стимулите; условията и реда за изменение и прекратяване на стимулите и за контрол по изпълнението на условията, при които са предоставени стимулите.

Глава първа от проекта на наредба е озаглавена „Общи положения“ и се състои от чл. 1 – чл. 4. Тази глава има за цел да уреди предметния обхват, както и целите и принципите за осъществяване на дейностите по наредбата. Предвидено е, че стимулите по тази наредба се прилагат с цел насърчаване на процесите по консолидиране на обособените територии в съответствие с държавната политика за консолидация и с изискванията на ЗРВКУ. Принципите за осъществяване на дейностите, свързани с прилагането на стимули по тази наредба, са формулирани на базата на изискванията в новия чл. 9а от ЗРВКУ (обн. ДВ, бр. 52 от 2026 г., в сила от 08.06.2026 г.), според който Комисията насърчава процесите по консолидация на обособени територии, водещи до: подобряване качеството на ВиК услугите; намаляване на оперативните разходи за дейността; повишаване на инвестиционния капацитет и финансовата стабилност на ВиК оператора; постигане на по-висока ефективност при управлението на активите и постигане на разходоориентирана и социално поносима цена на ВиК услугите. В чл. 4 е предвидено, че стимулите се прилагат за процеси по консолидация по смисъла на § 16 от Допълнителните разпоредби на ЗРВКУ, които се осъществяват при условията и по реда на действащото законодателство и при спазване на условията и изискванията за предоставяне на съответния стимул.

Глава втора от проекта на наредба е озаглавена „Регулаторни стимули“ и се състои от чл. 5. Тази глава има за цел да създаде детайлна регламентация на стимулите, които КЕВР може да приложи спрямо ВиК оператор. В чл. 5, ал. 1 се регламентира приложението на стимулите спрямо лицата, като е предвидено, че КЕВР може да приложи стимули за ВиК оператор, който предоставя ВиК услуги в рамките на консолидирана обособена територия или на такава, която е в процес на консолидиране. В ал. 2 се посочва кога се прилагат стимулите, а именно - при одобряване или при изменение на бизнес план, когато процесът по консолидиране е предвиден в представения в КЕВР проект на бизнес план. В ал. 3 детайлно се регламентират видовете стимули.

Глава трета от проекта на наредба е озаглавена „Ред за прилагане на стимулите“ и се състои от чл. 6 – чл. 10. Целта на разпоредбите е да се регламентира процедурата за предоставяне на стимулите. Прилагането на стимули по наредбата е предвидено като правна възможност, която се реализира по искане на ВиК оператор, който предоставя ВиК услуги в рамките на консолидирана обособена територия или на обособена територия, която е в процес на консолидиране, като искането се подава едновременно със заявление за одобряване на бизнес план по чл. 10, ал. 1 от ЗРВКУ или със заявление за изменение на действащ бизнес план, и се разглежда от КЕВР в рамките на съответното административно производство. Същевременно прилагането на стимулите не е автоматично, а ще се основава на извършена от КЕВР проверка относно наличието на консолидирана обособена територия или на процес по консолидиране; съответствието на поисканите стимули с целите на консолидацията, както и необходимостта и икономическата обосновааност на заявените разходи и инвестиции, а също и очакваното влияние върху параметрите на бизнес плана. При извършване на оценката Комисията отчита степента на напредък на процеса по консолидиране, предприетите действия за постигане на един ВиК оператор в рамките на обособената територия и влиянието върху

качеството и ефективността на услугите. КЕВР се произнася по искането за прилагане на стимули с решението за одобряване на бизнес плана по чл. 10, ал. 1 от ЗРВКУ, съответно за изменение на действащ бизнес план, като прилага или отказва да приложи стимули на ВиК оператор, който е поискал прилагане на стимули. В случай, че приложи стимули на ВиК оператор, в решението КЕВР определя стимулите, които се прилагат, както и срок и условия за тяхното прилагане. ВиК операторът предоставя на КЕВР информация относно изпълнението на действията по консолидация и влиянието им върху дейността му като част от годишния отчетен доклад за изпълнение на бизнес плана.

Глава четвърта от проекта на наредба е озаглавена „Изменение и прекратяване на стимулите“ и се състои от чл. 11 – чл. 14. Целта е да се уредят хипотезите, при които приложен стимул може да бъде изменен или да бъде прекратено прилагането му, като изменението или прекратяването се извършва с решение на Комисията въз основа на мотивирано искане от ВиК оператора или служебно от КЕВР.

Глава пета от проекта на наредба е озаглавена „Контрол върху прилагането на регулаторните стимули“ и се състои от чл. 15 – чл. 18. Целта е да се регламентира изискване Комисията текущо да контролира прилагането на стимулите, предоставени на ВиК операторите. Предвидено е, че КЕВР осъществява контрол върху прилагането на стимулите, предоставени на ВиК операторите, по реда на ЗРВКУ и на тази наредба. Посочен е обхватът на контрола, който включва проверка на информацията и документите, които ВиК операторът представя във връзка с изпълнението на приложените стимули с годишния отчетен доклад за изпълнението на бизнес плана; наличието и изпълнението на условията, при които е предоставен съответният стимул; изпълнението на действията по консолидация и съответствието на извършените разходи с целите и етапа на процеса по консолидация. Регламентирани са необходимата информация и документи, които ВиК операторите предоставят на Комисията за осъществяване на контрола, както и последващите действия на КЕВР, когато при осъществяване на контрола установи неизпълнение на условията за прилагане на предоставен стимул.

В Преходните и заключителните разпоредби е предвиден преходен режим относно прилагането на наредбата спрямо ВиК оператори, които към датата на влизането ѝ в сила вече предоставят ВиК услуги в рамките на консолидирана обособена територия, но консолидирането на новоприсъединената територия не е отразено в одобрен или изменен бизнес план, както и за случаите, при които ВиК операторът не е започнал фактически да предоставя ВиК услуги на присъединената територия. Преходният режим обхваща и ВиК оператори, които към дата на влизане в сила на наредбата са в процес на консолидиране и представят за одобряване или изменение бизнес план, включващ новоприсъединена територия. По този начин се запазва възможността тези ВиК оператори да поискат прилагане на предвидените в наредбата стимули при одобряване или изменение на бизнес план, като прилагането им се извършва след преценка на Комисията за наличие на условията и изискванията за съответния стимул.

3. Финансови и други средства, необходими за прилагането на новата уредба:
Прилагането на Наредбата не е обвързано с разходи за държавния бюджет.

4. Очаквани резултати от прилагането:

Приемането и прилагането на наредбата като резултат ще доведе до създаване на необходимата подзаконова уредба за реализиране на практика на предвидените в ЗРВКУ стимули за ВиК оператори, които предоставят ВиК услуги в рамките на консолидирана обособена територия или на такава, която е в процес на консолидиране. По този начин ще се осъществи насърчаване на процесите по консолидиране на обособени територии, водещи до подобряване качеството на ВиК услугите, намаляване на оперативните разходи за дейността, повишаване на инвестиционния капацитет и финансовата стабилност на ВиК оператора,

постигане на по-висока ефективност при управлението на активите и постигане на разходоориентирана и социално поносима цена на ВиК услугите. За ВиК операторите наредбата ще създаде яснота и сигурност относно условията и реда за предоставяне и контрол върху прилаганите стимули, както и относно хипотезите, при които стимулите могат да бъдат изменяни или прекратявани.

5. Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз:

Проектът на наредба не е съпроводен с отделна справка за съответствие с правото на Европейския съюз, тъй като с него не се въвеждат мерки по транспониране на актове на ЕС.

При приемане на предложения проект следва да бъде проведена процедура в съответствие с разпоредбите на ЗНА, на Административнопроцесуалния кодекс, на ЗРВКУ и на Закона за енергетиката (ЗЕ). Проектът на наредба следва да бъде публикуван на интернет страницата на КЕВР, ведно с доклада, съдържащ мотивите, както и на Портала за обществени консултации. В изпълнение на разпоредбите на чл. 14 от ЗЕ, КЕВР следва да проведе процедура по обществено обсъждане със заинтересованите лица, като им бъде предоставен подходящ срок за изразяване на становища и предложения по проекта, който не може да бъде по-кратък от 14 дни. Също така, съгласно чл. 26, ал. 2 и ал. 3 от ЗНА, в процеса по изработване на проект на нормативен акт се провеждат обществени консултации с гражданите и юридическите лица чрез публикуване на проекта на Портала за обществени консултации и на интернет страницата на съответната институция. Срокът за предложения и становища по проект, публикуван за обществена консултация, е не по-кратък от 30 дни, като при изключителни случаи и изрично посочване на причините в мотивите, съответно доклада, съставителят на проекта може да определи друг срок, но не по-кратък от 14 дни – чл. 26, ал. 4 от ЗНА. Приемането на проекта на наредба е част от мерките за реформа във водоснабдяването и канализацията по Националния план за възстановяване и устойчивост. В тази връзка е необходимо да се приложи предвидената в чл. 26, ал. 4, изр. второ от ЗНА възможност Комисията да определи друг срок, но не по-кратък от 14 дни за предложения и становища по проекта на Наредба от публикуването му за обществени консултации.

Предвид гореизложеното и на основание чл. 11а, ал. 2, т. 3 от Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги, чл. 14 от Закона за енергетиката, чл. 26 от Закона за нормативните актове, чл. 49, ал. 1, т. 2, чл. 50, ал. 1 и ал. 2 и чл. 51 от Правилника за дейността на Комисията за енергийно и водно регулиране и на нейната администрация, предлагаме на Комисията да обсъди и приеме следните

РЕШЕНИЯ:

1. Да приеме настоящия доклад;
2. Да приеме проект на Наредба за определяне на стимули за ВиК оператори, които предоставят ВиК услуги в рамките на консолидирана обособена територия или на такава, която е в процес на консолидиране;
3. Да насрочи обществено обсъждане на проекта по т. 2, като на участниците в него да се осигури възможност и за дистанционно участие;
4. Датата, часът и мястото на общественото обсъждане да бъдат публикувани на интернет страницата на Комисията за енергийно и водно регулиране;
5. Да публикува проекта по т. 2, ведно с доклада, на интернет страницата на Комисията за енергийно и водно регулиране и на Портала за обществени консултации;
6. Да покани чрез съобщение на интернет страницата на Комисията за участие в общественото обсъждане по т. 3 заинтересованите лица по смисъла на чл. 14, ал. 2 от Закона

за енергетиката – държавни органи, асоциации по ВиК, общини, ВиК оператори, браншови организации;

7. Да определи 14-дневен срок за предложения и становища във връзка с общественото обсъждане и с публикувания проект по т. 2 на Портала за обществени консултации.

Приложение: Проект на Наредба за определяне на стимули за ВиК оператори, които предоставят ВиК услуги в рамките на консолидирана обособена територия или на такава, която е в процес на консолидиране